

Vlad-Victor Ochea

**Neexecutarea obligațiilor
contractuale. Natură juridică.
Reguli generale ale formelor de
valorificare a dreptului creditorului**

Editura Rosetti International
București, 2024

Cuprins

ABREVIERI	7
CAPITOLUL I. INTRODUCERE. NOȚIUNEA DE FORME DE VALORIFICARE A DREPTULUI CREDITORULUI.....	9
CAPITOLUL II. CONSIDERAȚII PRELIMINARE ASUPRA OBLIGAȚIEI	42
SECȚIUNEA I. Noțiunea și elementele obligației.....	43
SECȚIUNEA II. Unele clasificări ale obligațiilor. Executarea obligațiilor	53
CAPITOLUL III. NEEEXECUTAREA OBLIGAȚIILOR CONTRACTUALE	64
SECȚIUNEA I. Noțiune și clasificare.....	65
SECȚIUNEA II. Neexecutarea nejustificată (imputabilă debitorului) a obligațiilor contractuale.....	70
SECȚIUNEA III. Dolul (intenția) și culpa	76
SECȚIUNEA IV. Cauzele justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	85
Subsecțiunea I. Forța majoră, cazul fortuit și împrejurările asimilate acestora.....	85
Subsecțiunea II. Excepția de neexecutare.....	97
Subsecțiunea III. Permișiunea divulgării secretului comercial	109
SECȚIUNEA V. Proba neexecutării obligațiilor contractuale.....	113
CAPITOLUL IV. AFLAREA DEBITORULUI ÎN ÎNTÂRZIERE....	120
CAPITOLUL V. EXECUTAREA SILITĂ ÎN NATURĂ A OBLIGAȚIEI	139
SECȚIUNEA I. Origine și evoluție. Codul civil din 1864.....	139
SECȚIUNEA II. Dreptul actual.....	144
CAPITOLUL VI. EXECUTAREA PRIN ECHIVALENT	168

SECȚIUNEA I. Origine și evoluție	168
SECȚIUNEA II. Dreptul actual.....	173
Subsecțiunea I. Noțiune și enunțarea condițiilor	173
Subsecțiunea II. Prejudiciul.....	182
Subsecțiunea III. Legătura causală.....	185
Subsecțiunea IV. Evaluarea daunelor-interese	187
Subsecțiunea V. Câteva observații cu privire la răspunderea civilă contractuală pentru fapta altuia.....	218
Subsecțiunea VI. Prescripția extinctivă a dreptului la daune-interese	220
CAPITOLUL VII. REZOLUȚIUNEA ȘI REZILIEREA.	
REDUCEREA PRESTAȚIILOR.....	221
SECȚIUNEA I. Origine și evoluție	221
SECȚIUNEA II. Fundament și natură juridică.....	228
SECȚIUNEA III. Domeniul de aplicare	232
SECȚIUNEA IV. Noțiune	237
SECȚIUNEA V. Condițiile rezoluțiunii și ale rezilierii.....	239
SECȚIUNEA VI. Felurile rezoluțiunii și ale rezilierii. Reducerea prestațiilor, o rezoluțiune sau reziliere parțială	254
SECȚIUNEA VII. Efectul rezoluțiunii. Efectul rezilierii	275
CAPITOLUL VIII. RESTRÂNGEREA, SUPRIMAREA SAU EXTINDEREA CONVENȚIONALĂ A FORMELOR DE VALORIFICARE A DREPTULUI CREDITORULUI	283
CAPITOLUL IX. CONCLUZII	290
BIBLIOGRAFIE.....	297

ABREVIERI

alin. – alineat

C. – Codul împăratului Justinian,

C. Ap. – curtea de apel

C. civ. – Codul civil

C. com. – Codul comercial

C. pen. – Codul penal

C. proc. civ. – Codul de procedură civilă

CS – Curtea Supremă (Canada)

civ. – civil(ă)

CLOUT – Case Law on Uncitral Texts

CSJ – Curtea Supremă de Justiție

CVIM – Convenția Națiunilor Unite privind vânzarea internațională de mărfuri, Viena, 1980

D. – Digestele împăratului Justinian

DCFR, PCCR – Draft Common Frame of Reference, în traducere
Proiectul Cadrului Comun de Referință

dec. – decizia

Inst. – Institutele împăratului Iustinian

ÎCCJ – Înalta Curte de Casație și Justiție

M. Of. – Monitorul Oficial al României

OG – ordonanță de guvern

OUG – ordonanță de urgență

p. – pagină

PDEC – Principiile dreptului european al contractelor

PR – Pandectele române

Rep. – republicat(ă)

RRDP – Revista română de drept privat

RTDciv. – Revue trimestrielle de droit civil

sent. – sentința

Sent. – Sentințele lui Paul

Tb. – tribunalul

vol. – volumul

CAPITOLUL I

INTRODUCERE. NOȚIUNEA DE FORME DE VALORIFICARE A DREPTULUI CREDITORULUI

1. Codul civil din 2009 (C. civ. sau C. civ. din 2009)¹, intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, constituie, prin amploarea și complexitatea relațiilor sociale reglementate, nu doar actul normativ fundamental pentru dreptul privat, ci și un nemărginit și fertil câmp de cercetare, dezvăluind noi orizonturi pentru teoreticienii și practicienii dreptului, deopotrivă.

Deslușirea sensului și sferei de aplicare a dispozițiilor sale, precum și relevarea concepției legiuitorului asupra fiecărei instituții

¹ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a fost publicată în M. Of., partea I nr. 511/24.07.2009. Ulterior, aceasta a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of., partea I nr. 409/10.06.2011, apoi modificată și rectificată (M. Of., partea I nr. 427/17.06.2011 și M. Of., partea I nr. 489/8.07.2011), precum și republicată în temeiul art. 218 din aceasta. După intrarea sa în vigoare, Codul civil a fost modificat și completat succesiv și încă o dată rectificat în M. Of. nr. 246/29.04.2013, prin următoarele acte normative: Legea nr. 60/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of., partea I nr. 255/17.04.2012; Legea nr. 138/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe, publicată în M. Of., partea I nr. 753/16.10.2014; Ordonanța de urgență nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe, publicată în M. Of., partea I nr. 85/04.02.2016, modificată și completată la rândul său prin Legea nr. 17/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 1/2016 pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe, publicată în M. Of., partea I nr. 196/21.03.2017; Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în M. Of., partea I nr. 500/20.05.2022.

reprezintă un efort considerabil a cărui finalitate, eminentemente practică, trebuie să fie aplicarea corectă și unitară a normelor cuprinse în acesta.

Dincolo de analiza dispozițiilor Codului civil din 2009 prin raportare la concepția legiuitorului, trebuie observat și modul în care practicienii dreptului le-au receptat. Printre altele, atenția acordată modului de aplicare a dispozițiilor Codului civil din 2009 constituie un instrument deosebit de util pentru sesizarea virtuților și carențelor legii civile fundamentale.

Alegerea temei de cercetare – *neexecutarea obligațiilor contractuale. Natură juridică. Reguli generale ale formelor de valorificare a dreptului creditorului* – are la bază fascinația față de vivacitatea materiei obligațiilor, dar și, în mod special, interesul pentru complexitatea problemelor de drept generate de neexecutarea contractului în contextul unei rețele de relații sociale tot mai dense și mai complexe.

Este util ca doctrina și jurisprudența elaborate sub egida Codului civil din 1864 să fie valorificate în noul context legislativ, în măsura în care își conservă justetea.

Deși, de la alegerea temei de cercetare și până în prezent, au fost publicate mai multe studii care analizează instituțiile juridice circumscrise neexecutării contractului potrivit Codului civil din 2009, am stăruit în cercetarea materializată prin această teză despre care, desigur, nu pretindem că epuizează problematica analizată, dar care poate oferi (și) o altă viziune asupra instituțiilor juridice circumscrise neexecutării contractului.

Am recurs, cu precădere, la metoda logică, căci, așa cum precis s-a afirmat, „dreptul este o știință eminentemente deductivă”², și la metoda explicativă, pentru a stabili sensul și interpretarea ce trebuie dată normelor care formează instituțiile analizate. Pe alocuri, am aplicat și metoda comparativă, în încercarea de a surprinde unele asemănări și deosebiri dintre dreptul nostru și alte sisteme de drept – dreptul italian, dreptul québécois, dreptul francez și dreptul englez –, respectiv reglementări ori propuneri de reglementări internaționale – Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri (CVIM), Principiile UNIDROIT privind contractele comerciale internaționale 2016 (UNIDROIT 2016), Principiile dreptului european al contractelor (PDEC) și Proiectul Cadrului Comun de Referință (PCCR).

² N. Popa, *Teoria generală a dreptului*, ediția 3, (București: Ed. C.H. Beck, 2008), p. 15.